

59 | 199
aukción | tétel

PEKÁRY ISTVÁN (1905-1981)

Ősz (Vadászat, Szüret) 1960-as évek

Olaj, vászon faroston, 126x581 cm
Jelezve jobbra lent: Pekár

Kezdő ár: 7 000 000 Ft / 21 538 EUR
Becsérték: 13 000 000 – 18 000 000 Ft
Estimated value: 40 000 – 55 385 EUR

PROVENIENCIA:

■ egykor az IBUSZ tulajdonában

PEKÁRY ISTVÁN (1905-1981)

Ősz (Vadászat, Szüret) 1960-as évek

Olaj, vászon faroston, 126x581 cm
Jelezve jobbra lent: Pekáry

Kezdő ár: 7 000 000 Ft / 21 538 EUR
Becsérték: 13 000 000 – 18 000 000 Ft
Estimated value: 40 000 – 55 385 EUR

PROVENIENCIA:

■ egykor az IBUSZ tulajdonában

Pekáry

1-2. Ambrogio Lorenzetti: A jó és a rossz kormányzás hatása.
(részletek a freskóból) 1338-1340
Palazzo Pubblico, Siena

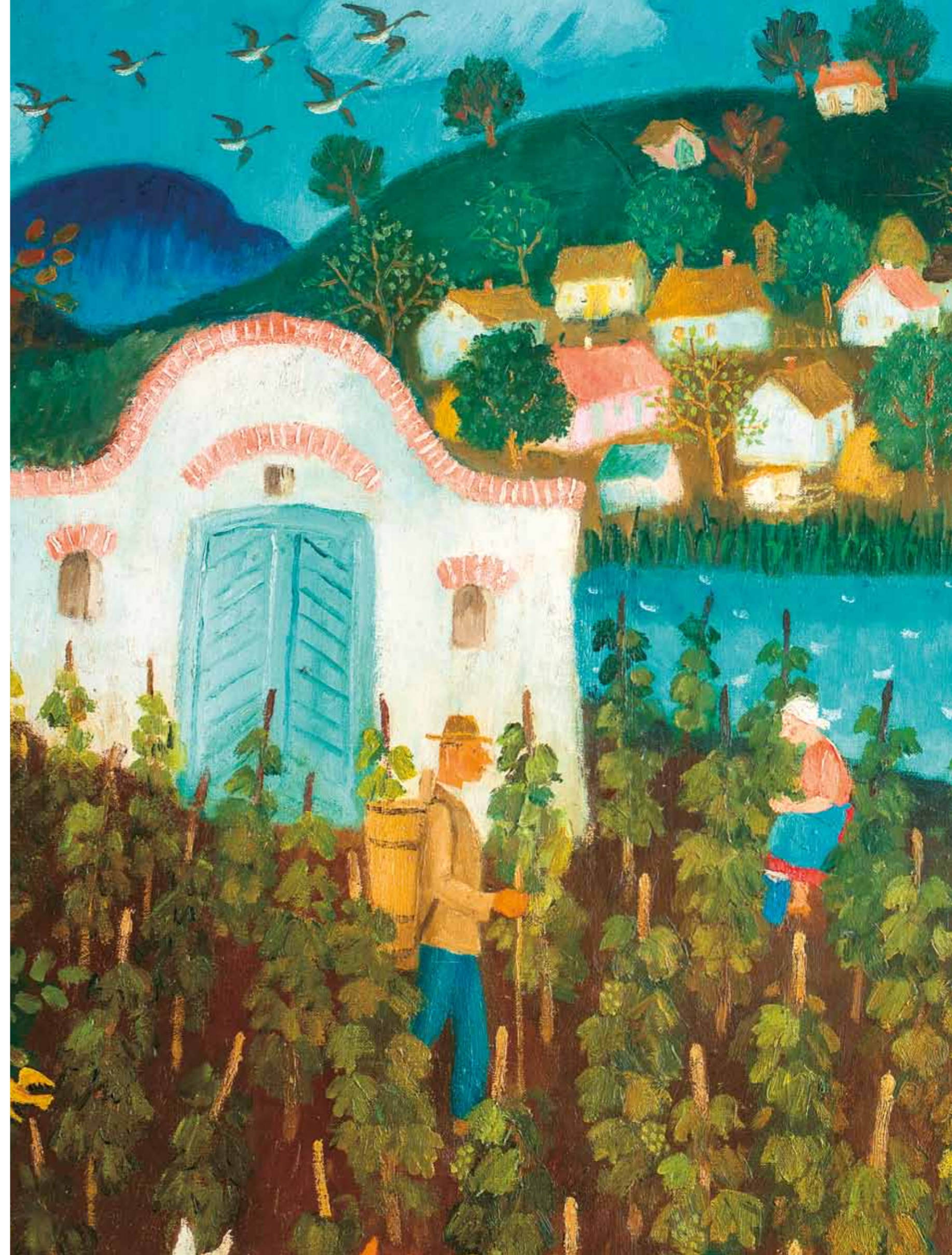

Pekáry egyszerre merít a magyar népművészetből és a középkori olasz reneszánsz festészeti hagyományokból, "balladisztikus tömörségű", **aprólékos gonddal megfestett műveinek naív bája mediterrán táj és színvilággal, valamint erőteljes dekorativitással párosul.** Érdeklődése a magyar népművészet iránt nem volt előzmény nélküli a korban. Ahogyan Gerevich Tibor, a Római Magyar Akadémia igazgatója is megjegyezte: „Móricz Zsigmond paraszti ereje, Kodolányi János elmerülése a magyar nép sorskérdéseibe, párhuzamos tünete szellemi életünkben a festő Pekárynak azzal a módjával, amint a falu népét és világát mű-primitív eszközeivel, némi ironikus mellékízzel ábrázolja”.

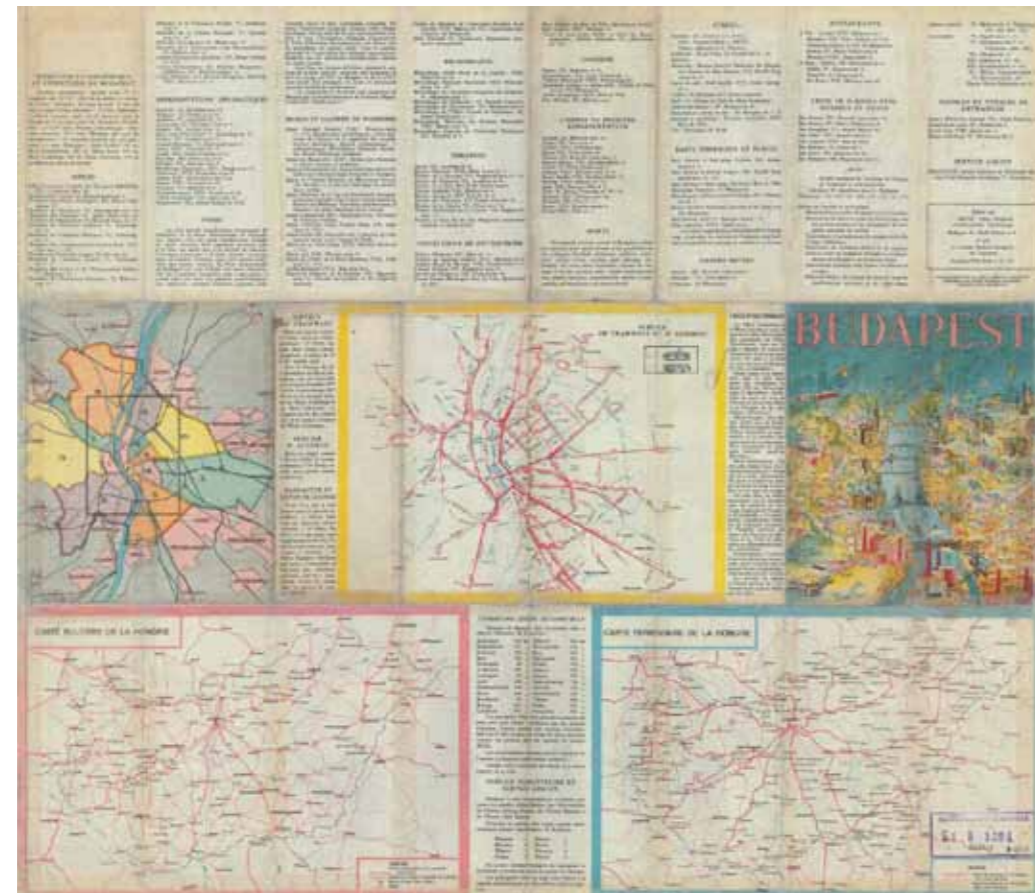
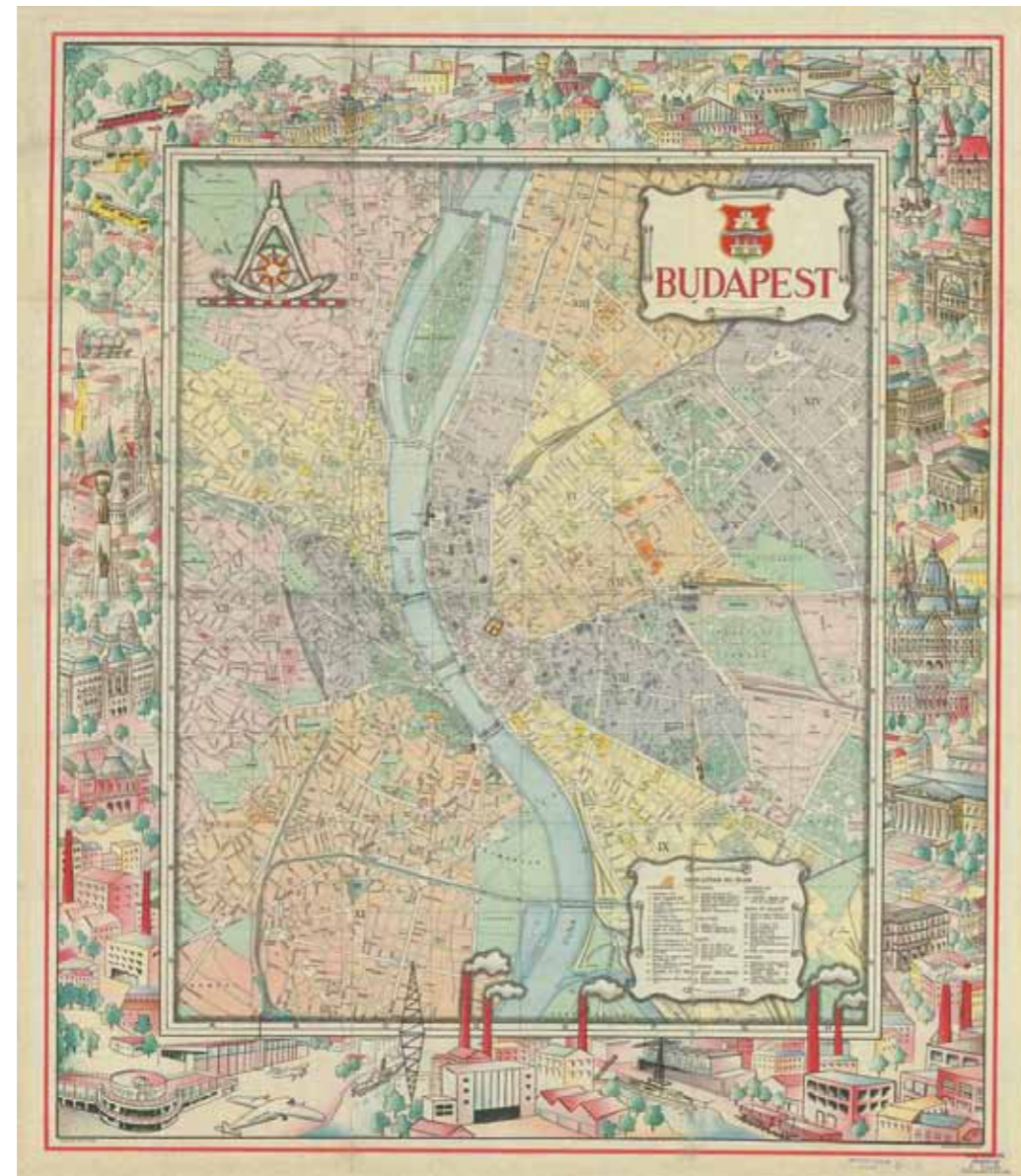
Pályafutása során több jelentős elismerésben részesült, 1934-ben a milánói Triennálén ezüst érmmel, az 1937-es párizsi világkiállításon diplomé d'honneur-rel jutalmazták, a rákövetkező Triennálén pedig már ő nyerte el a kiállítás nagydíját.

1940-ben római ösztöndíjat kapott. Érdekes, hogy míg Aba-Novák és Patkó képzeletét a quattrocento művészeinek merész perspektikus látásmódja ragadta meg, addig **Pekáry** a reneszánsz eggyel korábbi generációjának, a trecento művészeinek,

főként Giotto, Taddeo Gaddi és Ambrogio Lorenzetti epikus részletességel megfestett táblaképeihez nyúlt vissza.

5. Budapest utcaterképe Pekáry István illusztrációval, 1946. Hadtörténeti Múzeum, Budapest

Méretéből kifolyólag feltehetően megrendelésre készítette Pekáry a festményt az 1960-as években, méghozzá az egykori Ibusz számára. A monumentális művet évtizedeken át egy Ibusz irodában őrizték.

Az IBUSZ a két világháború közti időszak meghatározó hazai idegenforgalmi vállalkozásként igen kiterjedt tevékenységet folytatott. Foglalkozott egyebek között utazásszervezéssel, csomagszállítással, szálláshelyek értékesítésével, vendéglátóhelyek létesítésével, utazással kapcsolatos brosúrák kiadásával és árusításával, közlekedési eszközök bérebe adásával, valamint térképek készítésével is.

Pekáry pályája több ponton is összefonódik az IBUSZ cég tevékenységével. 1946-ban őt kérték fel egy részletes Budapest térkép illusztrálására, amely megjelenítette a főváros busz és villamos hálózatát is. A díszesen illusztrált térkép eredeti kiadása ma a Hadtörténeti Múzeum gyűjteményében található. De kapcsolatban állhattak a *Gyöngyösbokréta* mozgalom révén is, amely a két világháború közti magyar kulturális élet jellegzetes jelensége volt. Az 1931

és 1944 közt, minden évben augusztus 20-án megrendezett ünnepség a népi hagyományok újjáélesztését tűzte ki célul. Olyan színházi látványosság volt, amely különböző parasztcsoportok tánc, ének és játékbemutatóit jelenítette meg. Az 1938-ban bemutatott, Paulini Béla által írt *Csupajáték* c. darab díszlettervét többek közt Pekáry és Molnár C. Pál készítették. A mozgalom szervezeti teendőiben és feladataiban az IBUSZ cég is szerepet vállalt.³

3-4. Ambrogio Lorenzetti: A jó és a rossz kormányzás hatása. (részletek a freskóból) 1338-1340. Palazzo Pubblico, Siena

„Minden valószínű és semmi sem valóságos”⁴

„Pekáry azonban kétségtelenül ma is az egykor látott falut festi a préházak fehéren és rózsaszínnel világító falait, apró templomokat, esküvőt, lakomát, temetést, játékot. (...) Krúdy regényeinek önfeladott hősei ők talán, akik a különös alakú szigetekkel és a még különösebb formájú mesebéli szőlősdombokkal bensőséges barátságban élnek – akkor és ott lépnek elő a képzeletből, ahol éppen szükség van rájuk.” – olvasható az összegzés Pekáry festészetéről a Művészet folyóiratban.

A dekoratív, részletgazdag, impozáns méretű festmény, amely hosszú évtizedek után most látható először a nagyközönség számára, kiválóan reprezentálja Pekáry művészetét. Perspektívájában a giottoi eljárást alkalmazza: a kép reálisnak ható terét a házak, dombok és alakok plasztikus tömege teremti meg, a háttérben látható épületek inkább kulisszaszerűek, mintsem perspektivikus hatásúak. „Rózsaszínek, vörösek, zöldek, a vattafinomságú fehérek és az áttetsző

kékek egy hatalmas vegetáció megjelenítésére szolgálnak, ahol minden egyenlő értékű.” Az idilli történetnek nincsen központi eleme, minden egyes részletet aprólékos gonddal fest meg, és minden egyes részletéből ugyanaz a **játékos derű és harmónia sugárzik.** Ahogyan D. Fehér Zsuzsa is megjegyezte:

„Aki egyszer is találkozhatott munkáival, megszereti világát is, elfogadja romantikáját, karikírozó készségét és emberlátását”.

KELEN ANNA

1. Pekáry István kiállítása. Ernst Múzeum, Budapest, 1975.

2. Gerevich Tibor: A magyar művészet szelleme. In: Mi a magyar? szerk: Székfű Gyula. Magyar Szemle Társaság, 1939.

3. Pálfi Csaba: A Gyöngyösbokréta története. In: A Gyöngyösbokréta. Írások és dokumentumok a mozgalom történetéből. Szerk: Dóka Krisztina, Molnár Péter. 2011.

4. D. Fehér Zsuzsa: Pekáry István művészetéről. In: Művészet, 1974. I. 8-9.

